

Notat

3. marts 2022
TPSEK/JUR
J.nr. 2021 - 6541

Høringsnotat om udkast til lov om ændring af lov om offentlige betalinger m.v. (Mulighed for økonomisk kompensation ved svindel med Nemkonto)

1. Indledning

Udkast *til lov om ændring af lov om offentlige betalinger m.v.* har været i ekstern høring fra den 26. januar til den 23. februar 2022 hos 75 myndigheder og organisationer. Udkast til lovforslag, høringsbrev og høringsliste er offentliggjort på Høringsportalen.dk.

Digitaliseringsstyrelsen kan henvise til høringssvarene for en fuldstændig gengivelse af synspunkter indgivet under høringen. De væsentligste bemærkninger fra de hørte eksterne parter gennemgås og kommenteres nedenfor.

Der er modtaget 18 tilbagemeldinger og høringssvar fra de hørte myndigheder og organisationer. Ni af disse indeholder bemærkninger til lovforslagsudkastet og er gengivet i tilpasset form og besvaret i dette høringsnotat. En oversigt over, hvilke af de hørte myndigheder og organisationer, der har givet en tilbagemelding eller afgivet høringssvar, fremgår af *tabel 1* nedenfor.

Tabel 1
Afgivne høringssvar

Afsender	Dato	Bemærkninger
Rigspolitiet og Justitsministeriet	22/23-02-22	Ja
Finans og Leasing	23-02-22	Ja
Dansk arbejdsgiverforening	23-02-22	Nej
Finans Danmark	23-02-22	Ja
Arbejdsmarkedets Tillægspension	23-02-22	Nej
Udbetaling Danmark	23-02-22	Ja
Erhvervsministeriet	23-02-22	Ja
Kommunernes Landsforening	22-02-22	Ja
Forsvarsministeriet	21/22-02-22	Nej
Grønlands Selvstyre	18-02-22	Ja
Datatilsynet	17-02-22	Ja
Kirkeministeriet	17-02-22	Nej
Finanstilsynet	10-02-22	Ja
Rigsrevisionen	04-02-22	Nej
Uddannelses- og Forskningsministeriet	31-01-22	Nej
Rigsombuddet	28-01-22	Nej
Miljøministeriet	27-01-22	Nej

2. Sammenfatning af ændringer i lovforslaget i forhold til høringsudkastet

De indkomne høringssvar har givet anledning til følgende ændringer i lovforslaget:

Det skal indledningsvist bemærkes, at lovforslagets § 6 a, stk. 1, er blevet opdelt i flere stykker. Stk. 1 er dermed blevet til stk. 1-4, og de tidligere stk. 2-5 er blevet til stk. 5-8.

- I afsnit 2.2.1. er reglerne om kundekendskab i hvidvaskloven blevet præciseret og uddybet.
- I afsnit 2.3.2. er det præciseret, at det er det beløb, der er blevet udbetalt til borgerens NemKonto, der skal foreligge dokumentation for og som kompenseres.
- I bemærkningerne til lovforslagets § 6 a, stk. 1, 2. pkt. (nu stk. 2), er afgrænsningen til lov om betalinger uddybet, med eksempler på lov om betalingers anvendelsesområde. Der er tilmed indsat en reference til en Højesterets kendelse, som et eksempel på, at borgere ikke hæfter for lån indgået i forbindelse med falsk eller tvang.
- I bemærkningerne til lovforslagets § 6 a, stk. 1, 3. pkt. (nu stk. 3), er det præciseret, at indhentelse af oplysninger om borgeren til brug for sagsbehandlingen, forudsætter samtykke fra borgeren.
- I bemærkningerne til § 2 er det uddybet hvilke personer, der er omfattet af kompensationsordningen, for at tydeliggøre anvendelsesområdet for udenlandske statsborgere.
- Begge nationale digitale identiteter, NemID og MitID, er konsekvent nævnt i lovforslaget, i stedet for kun det ene.
- Betegnelserne private betalere, private virksomheder og private betalingsformidlere er udskiftet med betegnelsen 'private udbetalere', når der refereres til en aktør, der anvender NemKonto-systemet.

Der er herudover foretaget sproglige rettelser, der ikke har betydning for lovforslagets materielle indhold. Derudover er afsnittene i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser tilpasset, så de stemmer overens med de enkelte dele af bestemmelserne.

3. Generelle bemærkninger til høringen

Udbetaling Danmark

Udbetaling Danmark bemærker, at det vil være væsentligt at oplyse, hvorvidt kompensationsbeløbet er skattepligtigt, også under hensyn til at borgeres ydelser reguleres på baggrund af borgerens skattemæssige indkomst. Udbetaling Danmark bemærker herudover, at nogle ydelser, fx boligstøtte, udbetales som et foreløbigt beløb, hvorefter der kan ske efterregulering. Udbetaling Danmark foreslår derfor, at det i bemærkningerne præciseres, at det er det beløb, der faktisk udbetales til

borgerens NemKonto, der skal foreligge dokumentation for, og som skal kompenseres. Endeligt bemærker Udbetaling Danmark, at der kan forekomme sager, hvor Udbetaling Danmark ikke vil kunne identificere dokumentation 10 år tilbage i tiden.

Digitaliseringsstyrelsens bemærkninger

Digitaliseringsstyrelsen takker Udbetaling Danmark for bemærkningerne og den øvrige dialog, som har været i forbindelse med lovforslaget. Det er Digitaliseringsstyrelsens formodning, at langt størstedelen af kompensationsudbetalingerne ikke vil være skattepligtige, da der vil være betalt skat af udbetalinger som løn, folkepension og lignende forud for udbetaling til NemKonto. Det kan dog ikke udelukkes, at der vil være udbetalinger, som kan være skattepligtige. Digitaliseringsstyrelsen vil i forbindelse med implementeringen af kompensationsordningen gå i dialog med Skatteforvaltningen om, hvordan dette håndteres mest hensigtsmæssigt. Det er – som også Udbetaling Danmark nævner – ikke hensigten, at borgere reguleres i deres ydelser på baggrund af udbetaling af kompensation. Digitaliseringsstyrelsen imødekommer Udbetaling Danmarks ønske om, at det i bemærkningerne præciseres, at beløb, der kompenseres, er det udbetalte beløb. Endeligt er Digitaliseringsstyrelsen opmærksom på, at det i nogen tilfælde vil være udfordrende at indsamle dokumentation 10 år tilbage i tid. Digitaliseringsstyrelsen henstiller til, at eventuelle udfordringer som denne vil blive behandlet individuelt i hver enkelt sag.

Finans & Leasing

Finans & Leasing har ikke bemærkninger til selve lovforslaget, men de kommer med forslag til tiltag i NemKonto-løsningen. Finans & Leasing finder, at det bør være synligt for låneudbydere, at en borger har skiftet sin NemKonto, at det bagvedliggende bankkontonummer bør udstilles for låneudbyder samt, at der bør ske tjek i de tilfælde, hvor flere personer er tilknyttet samme NemKonto. Finans & Leasing udtrykker herudover bekymring for, at der kan svindles med de aktiveringsbreve som udsendes i forbindelse med ændring af NemKonto, hvis kriminelle stjæler aktiveringsbrevet fra borgerens postkasse. Finans & Leasing bemærker i forlængelse heraf, at denne bekymring vil kunne imødekommes af ovennævnte tiltag ift. oplysning om ejeren af NemKonto'en.

Digitaliseringsstyrelsens bemærkninger

Digitaliseringsstyrelsen er opmærksom på, at kontrolforanstaltninger i relation til drift og forvaltning af NemKonto-løsningen skal afstemmes med det potentielle trusselsbillede relateret til økonomisk kriminalitet, og Digitaliseringsstyrelsen takker i den forbindelse Finans & Leasing for deres fremsendte forslag og ser frem til at fortsætte drøftelserne med Finans Danmark om, hvordan sikkerheden i både den nuværende og kommende NemKonto-løsning kan styrkes.

På nuværende tidspunkt kan man i NemKonto-systemet se, hvornår en NemKonto er blevet ændret/aktiveret, og om det er borgere eller et pengeinstitut, som har foretaget ændringen. Digitaliseringsstyrelsen er i gang med udviklingen af en ny NemKonto-løsning, og i den forbindelse vil man se på muligheden for i højere grad at udstille data, som kan anvendes af udbetalere, herunder låneudbydere, til at højne sikkerheden omkring udbetalinger. For så vidt angår implementeringen

af aktiveringsbreve ved anvisning af NemKonto via selvbetjeningen, har der foreløbigt været tilbagemelding fra branchen om, at tiltaget har været virksomt. Som anført, vil man i den nye NemKonto-løsning yderligere se på muligheden for at udstille data, således denne bekymring kan imødekommes.

Finans Danmark

Finans Danmark bemærker, at man som udgangspunkt støtter, at der indføres en kompensationsordning for fysiske personer, der har været udsat for svindel med deres NemKonto samt muligheden for, at ordningen gebyrfinansieres. Finans Danmark foreslår dog samtidigt, at ordningen suppleres af tiltag, som understøtter forebyggelsen af svindel i den eksisterende og kommende NemKonto-løsning. Forslagene omfatter, at der sendes aktiveringsbreve ved anvisning via pengeinstitutterne, at bankerne notificeres, når en konto anvises som NemKonto samt, at det bør overvejes, om man fortsat kan have en NemKonto i en anden persons navn, eller at flere personer deler samme NemKonto. Finans Danmark foreslår også, at man bør anvende og udnytte risikodata fra NemKonto-systemet.

Herudover har Finans Danmark en bemærkning til den foreslåede § 6 a, stk. 1, 1. pkt.: ”Bemærkningerne beskriver eksempler på sager, der påtænkes behandlet under kompensationsordningen. Der henvises blandt andet til svindel i forlængelse af identitetstyveri, som Finans Danmark mener er kerneeksemplet på lovforslagets beskyttelsesområde. Som yderligere eksempel kan også nævnes en konto, som svindleren har taget kontrollen over f.eks. via overtagelse af offerets netbank og NemID/MitID.”

Digitaliseringsstyrelsens bemærkninger

Digitaliseringsstyrelsen takker Finans Danmark for bemærkninger til lovforslaget samt for bemærkninger til øvrige tiltag, og ser frem til at fortsætte drøftelserne med Finans Danmark om, hvordan sikkerheden i både den nuværende og kommende NemKonto-løsning kan styrkes.

Det er af højeste prioritet for Digitaliseringsstyrelsen, at der er tillid til de offentlige løsninger, som brugerne hver dag benytter, herunder også det fælles offentlige udbetalingsystem, NemKonto. Frem mod implementeringen af en ny NemKonto-løsning er der igangsat en række tiltag i den nuværende NemKonto-løsning for at styrke sikkerheden yderligere. Med implementeringen af aktiveringsbrev ved anvisning af NemKonto via den online selvbetjeningsløsning, er det ikke længere muligt at ændre NemKonto alene med NemID. Aktiveringsbreve anvendes ikke ved anvisning via et pengeinstitut, idet borgeren skal være kunde i pengeinstituttet for at kunne anvise en konto. Pengeinstitutterne er i henhold til hvidvaskloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 1062 af 19. maj 2021 om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme forpligtet til at kende deres kunder, hvilket indebærer, at pengeinstituttet skal indhente identitetsoplysninger fra kunden samt kontrollere disse oplysninger på grundlag af dokumenter, data eller oplysninger indhentet fra en pålidelig og uafhængig kilde. NemID kan være en del af sådanne kontroloplysninger, men vil kun kunne stå alene som kontrolkilde ved kundeforhold med begrænset

risiko for hvidvask og terrorfinansiering. Idet pengeinstituttet således ofte kræver yderligere dokumentation fra kunden, fx kopi af pas og sundhedskort, er der på nuværende tidspunkt ikke indført aktiveringsbreve på pengeinstitutternes område.

Digitaliseringsstyrelsen har, som tidligere anført, taget hul på udviklingen af arvtageren til den nuværende NemKonto-løsning, og i den forbindelse vil man se på muligheden for i højere grad at udstille data, som kan anvendes af udbetalere til at højne sikkerheden omkring udbetalinger. Man vil i den forbindelse også se på muligheden for at anvende og udnytte risikodata for at minimere svindel med udbetalingerne. For så vidt angår forslaget om at overveje, hvorvidt den fleksibilitet der i dag tilbydes, ift. at fx par kan have den samme NemKonto, så er det en fleksibilitet, som altid skal afvejes i forhold til sikkerheden. Denne overvejelse vil Digitaliseringsstyrelsen tage med i det videre arbejde.

Digitaliseringsstyrelsen skal præcisere, at kompensation kun vil blive udbetalt i de tilfælde hvor der er sket fejl eller svindel i forbindelse med anvisning eller ændring af en NemKonto. Overtages en borgeres bankkonto af en anden person, vil dette ikke berettige en kompensationsudbetaling, med mindre der er sket en ændring af borgerens NemKonto, som har medført et økonomisk tab for borgeren. Tilfælde hvor en anden person overtager en bankkonto og foretager overførsler, vil være omfattet af lov om betalingers anvendelsesområde, da det vil være en uautoriseret betalingstransaktion.

Rigspolitiet

Rigspolitiet bemærker, at det ikke er korrekt at skrive, at der ”mangler gerningskoder” vedrørende registrering af anmeldelser om svindel med NemKonto. Det skyldes bl.a., at man i efteråret 2021 oprettede søgenøgler for henholdsvis NemID og MitID. Disse kan anvendes til at kortlægge omfanget af svindel med NemKonto, da svindel med NemKonto forudsætter anvendelse af NemID/MitID. Rigspolitiet oplyser endvidere, at de pågældende søgenøgler – ligesom andre søgenøgler – er oprettet med henblik på at berige sagsregistreringen og dermed blandt andet muliggør identifikation af kriminalitetsformer på tværs af gerningskoder. Rigspolitiet oplyser, at man har kunnet anvende søgenøglerne på NemID og MitID i POLSAS siden den 15. november 2021. Endeligt bemærker Rigspolitiet, at politiet på borgerens forespørgsel kan bekræfte, at borgerens anmeldelse vedrører svindel med NemKonto, ligesom borgeren eventuelt via retsplejelovens regler om aktindsigt i straffesager vil kunne dokumentere sin anmeldelse om svindel med NemKonto ved at få udleveret sagsakter, hvor gerningsindholdet er beskrevet.

Digitaliseringsstyrelsens bemærkninger

Digitaliseringsstyrelsen takker for Rigspolitiets bemærkninger samt bekræftelse på, at Rigspolitiet kan berige sagsbehandlingen med oplysninger. Digitaliseringsstyrelsen har fjernet referencen til ”gerningskoder” i lovforslaget.

Kommunernes Landsforening

Kommunernes Landsforening bemærker, at kommunernes rolle i selve lovforslaget ikke benævnes. KL opfordrer derfor Digitaliseringsstyrelsen til at definere den præcise opgave og snitflade for kommunerne. KL bistår gerne med udformning til bekendtgørelsen, hvor dette præciseres.

Digitaliseringsstyrelsens bemærkninger

Digitaliseringsstyrelsen bemærker i lovforslaget, at finansministeren vil kunne fastsætte regler om indhentelse af relevante oplysninger til sagsbehandlingen fra navngivne aktører. For at sagen kan blive oplyst tilstrækkeligt, vil det fx være nødvendigt at fastsætte regler om indhentelse af logoplysninger og bankoplysninger. Dette skal være under forudsætning af samtykke fra borgeren. Ministeren vil herudover kunne fastsætte regler om, at borgere ved sagens indgivelse vedlægger en række dokumenter, herunder politianmeldelse og bevis for ret til ydelse. KL vil, som efterspurgt, blive inddraget i dette arbejde i forbindelse med udformningen af bekendtgørelsen.

Grønlands Selvstyre

Grønlands Selvstyre har under antagelse af, at lovforslaget ikke finder anvendelse i Grønland, ingen bemærkninger til lovforslaget.

Digitaliseringsstyrelsens bemærkninger

Digitaliseringsstyrelsen kan bekræfte, at loven ikke finder anvendelse i Grønland. Grønlandske statsborgere kan være omfattet af kompensationsordningen, hvis de er forpligtede til at anvise en NemKonto efter lov om offentlige betalingers § 1, stk. 1. Dette gælder for alle udenlandske statsborgere.

ATP - Arbejdsmarkedets Tillægspension

ATP har ikke nogen bemærkninger til lovforslaget, idet ATP lægger til grund, at ATP og de af ATP administrerede ordninger ikke kan anses for en privat udbetal.

Digitaliseringsstyrelsens bemærkninger

Digitaliseringsstyrelsen kan bekræfte, at ATP, og de af ATP administrerede ordninger, ikke anses for at udgøre en privat udbetal i relation til den foreslåede § 5C.